

Naročna lista:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . „ 26.—
Četrť leta . . . „ 13.—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . „ 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petivrstice
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

75. številka.

Maribor, dne 14. julija 1920.

Letnik XII.

Koroška rana.

V prejšnjih letih smo večkrat rabili izraz: Koroška rana. V resnici je Koroška bolna, hučo bolna, vendar ne brezupno in rešitev je še mogoča. Kdor hoče zdraviti bolezen, mora poznati njene vzroke. Koroška bolezen ima svoje vzroke v gospodarskih razmerah, ki pa segajo jako daleč nazaj v preteklost.

Koroška pokrajina je bila izmed vseh slovenskih zemelj prva, katero so zasedli Nemci. (Ce pustimo na strani one Slovence, ki so prebivali višje gori po Gornji Stajerski, Koroški in po Saleburškem, ki so že davno ponemčeni in za nas ne pridejo več v poštev.) Radi tega se je tudi na Koroškem najbolj globoko vjedel nemški fevdalizem. Za vzgled navedem sledeče dejstvo. Kakor znano, je bila v srednjem veku tudi cerkev tesno zvezana s fevdalizmom — vsaj velja to za nekatere njene naprave. Na Koroškem je še sedaj 11 proštij, seveda obstoje nekatere samo še v naslovih in po imenu, toda v nekdanjih časih so obstajale s polnimi kapitelji. Na Koroškem je bilo vse polno starodavnih velikanskih vplivnih in bogatih samostanov. V brez primere večjem številu je bilo pa nekoč in je še sedaj civilnih graščakov in veleposestnikov; vsaka vas je imela svoj grad. Ljudstvo je bilo vpreženo v tlačanstvo kot nikjer drugje. Vse one velike narodne in ljudske bolezni, ki tarajo še sedaj koroško ljudstvo, izvirajo iz fevdalnega gospodarskega sistema. — Pijančevanje! — To je vpeljal fevdalizem. Kakor znano, so bili vsi srednjeveški graščaki grozni pijanci, pili so tudi njihovi hlapci, najemniki, sploh cela druhal, ki se je zbirala okrog njih. Ta vzgled je moral vplivati tudi na ljudstvo. Graščaki so bili lastniki vinogradov, imeli so monopol na kuhanje žganja, na krème itd. Kolikor več je ljudstvo pilo, toliko več so imeli dohodkov. Torej so vpeljavali med ljudstvo alkoholizem, kakor so v novejših časih angleški trgovci vpeljali žganjepitje med zamorce in Indijance.

Nobena druga jugoslovanska dežela nima niti od daleč toliko nezakonskih otrok kot Koroška. Tudi to je naredil fevdalizem. Graščaki in veliki kmetje so potrebovali delavcev, ki bi bili brez doma in rodbine. Torej so prepovedali delavcem ženitve. Na drugi strani jim je bilo prav, ako so se rodili nezakonski otroci, dobivali so na ta način delavski naraščaj, ki je bil brez vzgoje, brez potreb za življenje, nikamor privezan, katerega so lahko izrabljali, kolikor so hoteli. Kaj za to, če je dekla dobila nezakonskega otroka! Dajati je bilo treba zanj nekaj mleka in še kaj druge hrane, zato je bila pa mati toliko tesneje priklenjena k gospodarju in ni mogla svobodno po svetu. Kar je stal otrok, je plačala s svojim delom, od 6. leta dalje si je pa že sam služil kruh s pašo ali drugače. Fevdalizem je hotel imeti nemoralnost, ker je na tem slonel njegov gospodarski sistem.

Fevdalizem je v Avstriji padel samo na videz.

Stanovanjsko vprašanje.

Po slovenskem časopisu je zaživjal nov, izvanredno srdit boj. Zadeva je pred vsem krajevnega, ljubljanskega pomena, ima pa tudi splošni, načelni značaj in radi tega je omenimo tudi v našem listu.

Ljubljansko poverjeništvu za socialno skrb hoče prisiliti 47 strank, da bi si zidale hiše. Dotične stranke so pa mnenja, da je zanje bolj koristno, ako stanujejo v udobnem starem stanovanju, denar pa na zože v bolj dobičkanosna podjetja. Popolnoma razumljivo je torej, da se prizadete osebe branijo in pravico imajo, da se poslužijo vseh postavnih sredstev. Komur se naloži davek ima pravico, da se ga brani z vsemi postavnimi sredstvi, komur se hoče naložiti kazni ima istotako pravico, da se je brani s sredstvi koje mu daje na razpolago postava. Tudi dotični 47 imajo pravico, da se branijo, če prav jim dr. Gosar sicer ne nalaga novih bremen, pač pa onemogoča nove dobičke. Tega jim nihče ne zameri in ako se u-branijo postavnim potom, jim nihče ne bo oponašal.

Toda nekaj drugega je bolj čudnega: Ljubljansko časopisje posveča tej popolnoma zasebni zadevi čudovito pozornost. „Slovenski narod“ piše o tej zadevi dolge in srdite uvodnike, „Jugoslavija“ mu po-maga. Ko je pred leti padla Gorica, je tisoče in tiso-če nesrečnih beguncev ciganiło po svetu brez strehe in brez doma, otroci so umirali, ženske propadale, a naše časopisje je o tej tragediji pisalo samo tu in tam slučajnostne novice. A tudi sedaj, kakšne globi-

Zlasti na Koroškem, kjer je bil tako vkoreninjen, ob-
stoja bistveno se dandanes in še sedaj imamo vse
polno graščakov in kmetskih dvorov. Deloma se je pa
umaknil birokratizmu in kapitalizmu, ki ima in je i-
nel za ljudstvo istotako kvarljive posledice.

Poleg ne ravno mnogoštevilnih Nemcev, ki so
pa skoraj brez izjeme predstavitelji fevdalnega, biro-
kratskega in kapitalističnega gospodarskega reda, i-
mamo na Koroškem tri plasti Slovencev:

1. Take, ki so vstopili v fevdalne, birokratične
in kapitalistične vrste. Slovenski krčmar, trgovec iz
podjetnik, uradnik (ako je sploh prišel do uradniške
službe) je postal nemškutar, kakor hitro je stopil na
mejdani nemškega gospodarskega sistema. Kakor je
v Bosni stari srbski posestnik po zavojevanju Tur-
kov rešil svoje posestvo samo, ako je postal Moha-
medanec, tako je na Koroškem človek zamogel stopiti
v vladajoči gospodarski sistem samo, ako je postal
Nemec.

Vsi ti ljudje so sedaj naši načelni in neizpros-
ni nasprotniki in pridobili jih ne bomo z nobenimi
dobrotami in ne s prizanesljivostjo. Napram njim je
na mestu samo neizprosni socialni boj.

2. Osebe, ki so odvisne od nemškega gospodar-
skega sistema. Majhen kmet in bajtar je odvisen od
velekmeta, hlapec od gospodarja, cela vrsta usluž-
bencev od kapitalistov. To so pravi sužnji modernih
časov. Nemogoče si je predstavljati revščino neza-
konske matere kmetske deklice, ki mora garati z vse-
mi svojimi močmi in je tako priklenjena k hiši, delo-
ma tudi duševno tako malo razvita, da si nikakor ne
more in ne ve pomagati. Kapitalistično izsesavanje,
moralna korupcija in nemškutarija deluje med temi
revezji vsopredno ter jim razjeda vse zdrave sile. Te
ljudi je treba osvoboditi in organizirati. Seveda je to
delo težavno in ga ni mogoče izvršiti naenkrat. Na-
rodni boj mora biti na Koroškem tudi socialni boj.

3. Stari, konservativni kmetski element. Po
stranskih dolinah, po gorah, odstranjeno od promet-
nih središč živi še domače slovensko kmetsko prebi-
valstvo, ki je sicer revno, toda toliko samostojno, da
ni odvisno v znatni meri od nemškega fevdalizma,
kapitalizma in birokratizma. To je jedro našega na-
roda in to jedro moramo ohraniti in dvigniti. Nemo-
goče je, da bi vedno ostal odrezan od sveta in bi z
razvojem razmer ne prišel v stike z vladajočim sis-
temom. Moramo ga pa izobraziti in dvigniti, da ob
prvih stikih ne bo podlegel nemškemu kapitalizmu.

Sedaj ni časa, da bi delali velike načrte. Glej-
mo samo, da pritegnemo k glasovanju vse pod točko
3 našete naše ljudi, skušajmo kolikor mogoče streti
vpliv nemškutarskega kapitalizma na osebe, ki so
od njega odvisne, da jih pritegnemo v naše vrste.
Koroška rana je socialna rana, ki izvira še iz zelo
starih časov, narodni boj je gospodarski boj.

no socialno revščino se razgrinjajo pred nami! Rod-
bine, kojih možje imajo naporno delo v službi države
morajo stanovati v železniških vagonih, osebe, ki
prihajajo v mesto po njih poslih, morajo prenočevati
na cestnem tlaku, revni ljudje stanujejo tesno stla-
čeni po vlažnih in zaduhlih prostorih, mladina pro-
pada, delavna moč se trati, ker ni primernih stanov-
vanj. A so ljudje, ki imajo udobna stanovanja, last-
na ali najeta, in imajo tudi denar, da bi lahko kaj i-
dali, toda nočejo, ker jim osebno ni potrebno in kee
se jim zdi bolj dobičkanosno, ako nalože denar v
druga podjetja.

Vprašanje je, če ima država pravico poseči v
to spekulacijo ali ne? Brezdvoma, da jo ima! Ni tre-
ba, da bi človek stal na onem socialnem stališču, na
katerem jaz, da to prizna. Vlada ima celo v našem
kapitalističnem družabnem redu pravico razlastiti za-
sebno last, ako je to v splošni blagor, čemu bi torej
ne smela onim 47erim omejiti spekulacije? Zagovor-
niki 47 erih kriče: Zida naj država! Če ne more cel-
lih hiš, naj gradi barake! Toda država je narod, drž-
java je vsak človek, ki plačuje posredni ali neposre-
dni davek, davek v delu ali davek v krvi. Kdor dela
je aktiven član države. Izven države stoji naprimer
tiste dame in frajle, ki ne delajo ničesar, katere bi
bilo treba po ruski metodi uvrstiti v delavske bata-
ljone. Kot član države protestiram, da bi moral na-
mesto onih 47erih prispevati k zidanju hiš. Zidajo

naj oni, ki so imeli od države dobiček, katerim je se-
danja kapitalistična država omogočila, da so si na-
brali premoženje. Država je naravna človeška in ni
spekulativna družba. Kako pridemo do tega, da bi
država, to je družba vseh revežev, morala nositi ona
bremena, kjer ni dobička, zato da kapitalisti, ki so
si svoje premoženje nadrlji od revežev, lahko delajo
bolj spekulativne kupčije.

Pravite, da ni materijala. — Ce ga bodo kapi-
talisti dobro plačali, ga bodo imeli. Kapitalist ne trpi
nikjer pomanjkanja, ima vse, kar poželi, ker lahko
plača. Ce dobi vsako razkošje za življenje, bo dobil
tudi les in opeko za stavbo. Morda, da pri tem ne bo
ničesar zaslužil, hiša mu morda niti toliko ne bo ne-
sla, da bi se izplačevali stroški. Toda imel bo hišo
in s tem bo še vedno na boljšem, kakor oni, ki je ni-
ma. Ce pa res ni materijala, ali bi ne bilo mogoče
prisiliti gotove kroge, naj ga pripravijo. Zagovorniki
47erih kriče: Vlada naj da podporo tovarnarjem, da
bodo delali opeko in žgali cement. To bi bila lepa!
Torej država, to je vsi državljani skupaj, naj dajo
podporo kapitalistom, spekulantom in tovarnarjem?
Lačna vrana naj sito pita! Država bi morala plače-
vati, korist bi pa imela tovarnar cementa in lastnik
hiše. Odredba poverjeništvu ima menda ravno ta po-
men, da prisili posameznike, ki so doslej od splošno-
sti imeli samo dobiček, da tudi nekaj store in žrtvu-
jejo za splošnost. Ako bi pa država delila podpore to-
varnarjem in kapitalistom, bi se zgodilo ravno obra-
tno. Sicer je pa sploh bedasto to neprestano kričanje
po državi in izvira iz dveh virov: iz liberalnega drž-
avno absolutističnega naziranja in iz demagoškega
političnega razvoja v zadnjih časih Avstrije, ko je
vsak politik, ker ni mogel storiti ničesar drugega do-
brega, vsak za svoje volilce skušal doseči to ali ono
napitino in krmarji države so skušali z raznimi
sladkorčki v obliki majhnih podkupnin prikleniti na
se različne vaške politikarje. Toda sedaj se moramo
otresti takih pojmov in gledati moramo na državo kot
na naravno socialno družbo.

A še nekaj je zelo čudnega! Noben list ne o-
menja niti enega imena izmed onih 47erih. Samo to
se je povedalo, da ni med njimi nobenega od Ljudske
stranke. Ce se jim res godi taka krivica, zakaj ne po-
veste imen, da vemo kdo so tisti reveži, nad katerimi
hoče dr. Gosar izvršiti vnebovpijoči greh: „Zatiranje
revežev, vdov in sirot“ — oziroma onega: „Delavcem
in najemnikom zaslužek odtegovati.“ Menda ga še ni
bilo slučajja, da bi bila naša žurnalistika tako raz-
burjena radi neke krivice, ki se nekemu dela in bi
se pri tem niti ne upala povedati, komu se dela kri-
vica! Ali so ti tako sramežljivi, da se boje javnosti?
Ali so taki ljudje, da se jih mora javnost sramovati?

Eno je gotovo. To potegovanje slovenskega ča-
snikarstva za teh 47 strank se mora imenovati čas-
nikarska korupcija. Ako zastopa advokat v svojem
delokrogu njihovo zadevo, se mu ne more očitati ni-
česar, da se pa časnikarstvo poteguje — ne za re-
veže, ki so brez stanovanj, ampak za bogataše, ki
hočejo delati dobičkanosno spekulacijo na račun re-
vežev, ki so brez stanovanj, to je nerazumljivo.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Narodno predstavništvo je odgode-
no do 15. t. m. Zboruje ministrski svet, ki je sklenil,
da sprejme sklep zaveznikov o 5% odškodnini, ako se
nam zajamči, da bo Jugoslavija prva izplačana in a-
ko se nam dovolijo olajšave v vprašanju dolgov in a-
ko se za nas povoljno reši vprašanje ladij na Vadrans-
kem morju.

Ministrski svet je sklenil, da se izpreme-
ne vse priznanice onih 20%, katere so izdale oblasti
ob priliki žigosanja, ki znašajo več nego 1000 K v
državne obveznice z 1% obresti. Svote pod 1000 K se
izplačajo takoj.

V političnih krogih se govori veliko o
razbitju sedanje koncentracijske vlade in o zopetni
križi. Glavna sporna točka je nesporazum glede re-
organizacije pokrajinskih vlad.

Komisija za Celovec. LDU. Celovec,
12. julija. Kakor se uradno javlja, odpotuje štab an-
gleškega oddelka komisije za ljudsko glasovanje dne
14. t. m. iz Ostenda v Celovec in dospe tjakaj naj-
brže 16. t. m. Polkovnik Peck, predsednik angleške-
ga oddelka komisije in obenem predsednik komisije
za ljudsko glasovanje dospe nekaj dni kasneje.

V Splitu je prišlo 12. t. m. med našo žandarmerijo in italijanskimi pomorščaki do prave bitke. Do spopada je prišlo med Jugoslovani, ki so slavili kraljev dan in Italijani, ki so izzivali udeležence slavilja. Razjarjene množice so pognale izzivajoče proti morju, od koder jim je hitel na pomoč italijanski mornarski čoln. Neki Italijan je pognal iz čolna ročno granato na suho, ki je ubila necega begunca in, 4. pa ranila. Nato je začelo streljati, naše orožništvo na čoln. Od Italijanov sta bila ubita poveljnik in kapitan, pet pa ranjenih. Celo zadevo preiskuje sedaj poveljnik ententnega brodogradilstva.

Italija.

LDU. Pariz, 12. julija. „Figaro“ javlja: Dogovor italijanskega odposlanca barona Aliottija z albansko vlado določa, da se morajo Italijani umakniti iz vse Albanije z Valono vred in se omejiti le na zasedbo otoka Saseno. Dogovor se bo bajé v ponedeljek ali torek objavil.

Italijansko časopisje javlja, da namera va Giolitti, takoj ko bodo deponirane ratifikacije saintgermanske mirovne pogodbe, razglasiti aneksijo zasedenega ozemlja in razpisati volitve že v jeseni.

Nemčija.

Zavezniške vlade zahtevajo od Nemčije izročitev 892 oseb vojnih zločincev. Z dovoljenjem zavezniških vlad bodo postavili del teh ljudi pred sodišče v Leipzigu.

Konferenca v Spa-1.

V Spa so se dosedaj pečali z ureditvijo vojaškega položaja v Nemčiji. Nemcem so se dovolile znatne olajšave glede vojaških klavzul v versailski mirovni pogodbi. Nemcem se dovoli 4000 častnikov ne vstevši število zdravnikov, veterinarjev in upravnih častnikov. Nemčiji se dovoli rezerva 8000 pušk in 2 milijona nabojev. Nemčija si sme zvišati število strojne in vzdržavati v nevtralnem pasu 10 bataljonov, 5 eskadronov in 2 bateriji.

Poljska.

LDU. Pariz, 12. julija. „Figaro“ javlja iz Varšave, da je poljski ministrski predsednik v imenu poljske vlade izjavil, da se poljska vlada odreka Vilni in da je pripravljena, umakniti svoje čete 200 km zahodno od Berezine. Poljska vlada se strinja s tem, da se vprašanje vzhodne Galicije, ki ga je poslaniška konferenca že končnoveljavno rešila, še enkrat razpravlja. To izjavo je podal bajé na prizadevanja maršala Focha. Ni dvoma, da bodo boljševiki pripravljene skleniti premirje.

LDU. Pariz, 12. julija. Kakor poroča „Chicago Tribune“ iz Spa, je poljski ministrski predsednik dal generalu Degouttesu navodila za takojšnji pričetek pogajanj glede premirja s sovjetsko vlado.

Madžarska.

Vladna kriza na Madžarskem še vedno ni rešena. Govorilo o vojaški diktaturi, o koncentraciji in da bo sestavljal vlado grof Bethlen. Socijalisti izjavljajo, da ne vstopijo v nobeno vlado.

Rusija.

LDU. London, 12. julija. Krasin je iz Moskve odpotoval v London, da vzpostavi pogajanja z angleško vlado.

LDU. Moskva, 12. julija. Po poročilih z zapadne fronte je za poljsko linijo dospelo več zavezniških komisij, da reorganizirajo ukrajinsko vojsko.

LDU. Moskva, 12. julija. Drugi kongres 3. internacionalne se otvori dne 17. t. m. Kongresa se udeležijo 400 odposlancev.

Amerika je dovolila trgovino z Rusijo, izvzeta je edino le kupčija z vojnim materialom, za katerega prevoz je potrebno posebno dovoljenje.

LDU. Moskva, 12. julija. Ljudski poverjenik za zunanje stvari je protestiral v noti, naslovljeni na vse zavezniške vlade proti porušenju vladimirske katedrale v Kijevu in zlasti proti uničenju vsega kanalskega omrežja v Kijevu po Poljaki, vsled česar so zelo ogrožene zdravstvene razmere v mestu.

Turčija.

Kemal paša je bajé odredil splošno mobilizacijo Turkov.

LDU. Pariz, 12. julija. „Temps“ javlja iz Teherana, da je položaj v Mezopotamiji zelo resen. Gibanje Turkov napreduje.

Dnevne vesti.

† Mihael Jezovšek, notar, je umrl dne 5. t. m. na Vranskem. Blag mu spomin!

Tečaj v Ljubnem se vrši dne 18. julija za pristaše KZ. Po tečaju seja okrajnega odbora naše stranke.

Zahvala. Vsa društva in vsi udeleženci tabora v Zrelcu na Koroškem dne 6. junija 1920 naj prejmejo tem potom pristrčno zahvalo za moralno podporo, katero so izkazali koroškim Slovencom s sodelovanjem in s posetom v tako sijajnem številu. Velike mase slovenskih manifestantov so navdušile Korošce, jim dale poguma in uverjenj naj bodo vsi, da uspehi ne bodo izostali. Temu primerno je tudi čisti dobiček dosegel nepričakovano višino 50.000 K. Ta znesek se bo porabil kot temeljni kamen raznim gospodarskim in kulturnim napravam za tukajšnje ogrožene kraje ter v podporo raznim važnim društvom. Posebna zahvala gre onim rodoljubom obojega spola, kateri so nabirali, oziroma darovali potom nabiranih pol denar za tabor v Zrelcu.

Izletniški vlak vozi iz Maribora na Koroško vsako nedeljo ob 9.20 in pripelje v Grabšajn ob 12.40. Od ondod se vrača ob 21.00 in dojde v Maribor ob 0.20 ponoči. Vožnja za polovično ceno.

Jugosl. demokratiški poslanec za ljubljanske bogataše. Mnogi ljudje, ki imajo denar, da bi si lahko sezidali nove hiše, uganjajo z revščino in z pomanjkanjem stanovanj umazano špekulacijo. Preskrbeli so si udobna stanovanja, kjer stanujejo takorekoč zastoj, ker se v starih stanovanjih ne sme zvišati najemnina. Denar pa nalagajo v druga, seveda bolj plodnosna podjetja, uradnik, delavci in drugi revni ljudje so pa brez stanovanj ali morajo stanovati v tesnih in nezdravih prostorih. Poverjeništvu za socialno skrb hoče preprečiti to vrsto špekulacije in prisiliti bogataše, da bi zidali hiše, namesto da nalagajo denar drugam, tudi če bo neslo nekaj manj. Proti temu je v Beogradu v narodni skupščini dvignil svoj glas demokratiški poslanec dr. Novak. S tem bo gotovo žel priznanje vseh, ki špekulirajo s stanovanjsko bedo, manj se bo pa prikupil trpečim ljubljancem.

Dokumenti o dr. Kukovcu. Precej se jih bode nabralo, ko jih pričnemo objavljati: Kako je v stari Avstriji zahteval več nemščine, kako je v deželnem zboru štajerskem vlagal nemške interpelacije ter jih dal podpisovati od nemških socialistov, v času, ko so naši poslanci Kmetске zveze vlagali slovenske interpelacije, kako je v zbornici izjavil, da so mu nemški socialni demokratje ljubši nego vsi slovenski deželni poslanci: kako je ob prevratu v Gradeu izjavil odpoved Radgoni, kako je v „Slov. Narodu“ ugotovil, da je Maribor nemško mesto in s tem spravil Maribor v največjo nevarnost, da pripade Nemški Avstriji!

Nova razkrinkana laž o dr. Korošcu. Liberalni listi ponavljajo zadnji čas vest, da je dr. Korošec ponudil dijakom brezplačne železniške karte za orlovski tabor v Maribor in nazaj in tako na račun države delal za našo stranko. To vest je prinesel tudi hrvatski list „Hrvat“, glasilo Hrvatskega narodnega kluba, ki je mešanica svobodomiselcev, versko indiferentnih in katoičanov. „Hrvat“ je celo trdil, da lahko postreže z imeni dijakov, ki so to karto dobili na račun države. 9. julija je vodstvo kat. hrvatske ljudske stranke v Zagrebu poslalo v uredništvo „Hrvata“ dva gospoda, da poizvesta za imena dijakov, ki so bajé dobili od dr. Korošca brezplačno železniško karto za mariborski orlovski tabor „na račun države.“ In kaj sta izvedela? Uredništvo je navedlo gospodoma imena dveh senjskih dijakov, ki sta dobila „taborsko izkaznico“ za mariborski orlovski tabor, za katero sta plačala kakor drugi organizirani dijaki, vsak 10 K. „Hrvat“ in liberalni listi so iz taborskih izkaznic napravili „brezplačne železniške karte na račun države“, dočim je taborska izkaznica vendar samo potrdilo, da ima nje lastnik pravico do polovične vozne karte, pravico do skupnega prenočišča in pravico za stojišče pri javni telovadbi Orlov. O „brezplačni karti na račun države“ torej ni govora. „Hrvat“ in liberalni listi so hoteli s tem samo oblatiti dr. Korošca kot širitelja korupcije.

Vprašanje. Celjsko okrajno glavarstvo je te dni zahtevalo od občin podatke o strankarski pripadnosti vsakega posameznega občinskega odbornika. V čigavem nalogu in s kakšno pravico. Menda ja ne samo po nalogu načelnika JDS. Ali je o tem kaj znanega g. poverjeniku za notranje zadeve?

Uradni list naročiti ozir sprejemati in plačevati je ostro zaukazano s posebnim fermanom slavne vlade vsem župniškim uradom. Koliko naredb je v istem, ki bi zadevale cerkvena predstojništva? Kje naj se vzame mesečno sedaj 12 K pozneje gotovo več? Kaj, ko bi škofijstva svoje uradne liste zaukazala vsem občinskim uradom in šolskim vodstvom? Tem bi pa reš prav nič ne škodovalo, ko bi tu pa tam čitali cerkvene zaukaznike — saj so še kristjani.

Ali je kdo v Sloveniji, ki bi prečital vsako številko gostobesednega in neizvedljivih naredb in nepotrebnih oglasov polnega uradnega lista deželne vlade? In oni, ktere najmanj briga, naj ga plačujejo? Zakaj ne oni, kterih je poln?

Iz mariborskega okraja prosimo slavno glavarstvo slovenjegraško, naj vendar nekaj ukrene (v smislu postavnih zaukazov) zoper nezmerno pijančevanje, ples in godbo po tukajšnjih krčmah. Ljudstvu je ta napačna prostost zelo v kvar v vsakem oziru. Občine si ne upajo nastopati — navadno so gerenti sami krčmarji — orožniki se zato ne brigajo (še tu pa tam sodelujejo) ljudstvo propada gospodarsko in pravno, podivja in posurovi. Torej iščite in najдите kak pripomoček proti tej kugi. Prosimo to tem potom, ker uradno nihče ne naznanja nerednosti iz strahu pred pričevanjem. In še takrat se rado „potlača“.

Pohorje za orlovski tabor. Iz župnije Sv. Lovrene na Pohorju so darovali les za orlovski tabor v Mariboru sledeči posestniki: Lakožič, Grubelnik, Rebernik, Hojnik, župnik Horvat, Sadovnik in Hude. Iz Pušcave: Karničnik, Rojs, župnik Vedečnik, Fiktak, Paulič in Hauptman.

Št. Lovrenc na Pohorju. „Mariborski Delavec“ je v št. 148 s svojo notico o ostalih krčmarskih porcijah na dan ustanovnega zborovanja podružnice Jugoslovenske Matice zagrešil veliko netaktnost. Take stvari se vendar ne spravljajo v širšo javnost! S tem se daje potuha tukajšnjim nemčurkim gostilničarjem, ki ne vedo, kako bi izbrisali mogočen vtis slavnostnega zborovanja in veličastne narodne manifestacije. S tem se tudi škoduje ugledu novoustanovljene podružnice, njenega odbora in njenih članov. S takimi nesramno lažljivimi napadi onemogočate

skupno složno delovanje celo pri takem eminentno narodnem društvu, kakor je Jugoslovenska Matica. Ce sentlovrenski nemčurški krčmar ni delal mastnega dobička, kakoršnega se je nadejal, so seveda krivi mariborski in sentlovrenski klerikalci ter domači g. kaplan. Liberalci pač ne more živeti, da ne bi ob vsaki priliki lopil po klerikalcu in „karju.“ „Marib. Delavec“ se morda tudi ne zaveda, da je naštel veliko preveč porcij in napačne gostilničarje in da bi brez tukajšnjih klerikalcev s kaplanom na čelu sploh ne bilo podružnice J. M. Čemu takoj podirati to, kar se je s toliko težavo in v lepi slogi Slovencev obeh strank, laikov in duhovnikov, zgradilo v našem pomenčenem trgu? Čemu še bolj otežkočiti položaj pripravljalnemu odboru? Bolj umestno bi bilo molčati o tem, gospodje! „Mariborski Delavec“ je nasedel našim renegatom in narodnim kameleonom, da je napisal tako neresnico o kaplanu in klerikalcih, ki se po njegovem mnenju „niso sramovali narodnega slavilja izrabiti v politični namen.“ Naj se informira pri podružničnem odboru, da bo zvedel resnico o kaplanu, ne pa pri „hohštaplerski“ propalici in pri proslulem slovenožreću ter protidržavnem rovarju. Odbor mu bo radevolje dal nepristransko pojasnilo o kaplanovi „strankarski prenapetosti in škodoželjnosti“ in o tem, da slavni „Mariborski Delavec“ v svojem dopisu štiti in zagovarja ljudi, ki so lani ob vpadu nemško-koroških tolp grozili kaplanu radi njegovega narodnega delovanja z bombami ter obljubljali „fast pira“ tistemu, kdor ga ubije. Odbor podružnice J. M. mu bode lahko razodel, da kaplan ni nikjer naročal obedov za tisto nedeljo in ni nikogar odvrčal od nemčurških gostiln. Pač pa je rekel gruči članov mariborske G. Matice, da je popolnoma vseeno, v kateri gostilni da obedujejo, ker so v trgu do zadnje vse v nemčurških rokah. Pri volitvah pa se kaplan ne bo prav nič potegoval za nemčurško-krčmarske glasove. G. poštar in učitelj pa se lahko „Mariborskemu Delavcu“ lepo zahvalita, da ju s kaplanom vred meče v strašni, škodoželjni in vsemu jugoslovanstvu škodljivi klerikalni koš. Tako ste torej pošteno oblatili sijajno poteklo narodno prireditve in najnovejšo podružnico J. M., ker ste javno v listu pred našim narodnim odpadništvom osramotili može, ki so za njeno ustanovitev največ žrtvovali, delali in trpeli. Liberalci pač ni nič sveto. Naj gospodje poučijo urednika „Marib. Delavca“, da v prihodnje ne bo več zagovarjal narodnih odpadnikov in vešč in da bo vsaj v poročilih o slavjih J. M. znal krotiti svojo strankarsko straš. Umevno in prav je, da se mariborski Orel ni udeležil slavnosti, zlasti še, ker se je v nekem govoru na veseličnem prostoru delalo velikansko reklamo za brezversko sokolstvo, katerega naše delavsko in verno kmetско ljudstvo ne mara. Tudi ta vaba bi bila pri tej nestransko prireditvi lahko izostala.

Orle liberalni listi navadno prezirajo, v nič devajo. Zdaj pa naj bodo isti krivi s svojim izletom v Jarenino žalostne polomije združenih narodnih društev v St. Lovrencu na Pohorju. Kako to? So li Orli čez noč dobili tak ugled in vpliv na mariborske narodne kroge?

Iz Ptuj. Z velikim veseljem ste naznanili otvoritev nove odvetniške pisarne odličnega somišljenika dr. Juvana. Kako bi mi Ptujčani z radostnim sreem pozdravljali dr. Juvana, ako bi se naselil med nami. To bi bil preobrat v mestu, po katerem bi se vsi izprehajali v elegantnih čevljih, ker bi splošna konkurenca znižala ceno usnju. Dr. Fermevc bi prevzel na svoje rame še kakšno drugo usnjarsko tovarno, za katero bi zainteresiral svoje dosedajne kolege kot delničarje. Prijetno posledico bi mi vsi čutili. V tovarnah bi bilo treba v našo zadovoljnost več osebja za obuvanje, v advokatskih liberalnih pisarnah pa dosti manj osebja za — sezuvanje. In kaka živahnost bi nastala po ulicah! Starini bi ponosno gladili svojo kozjo bradico, mladini bi stopicali pod enim oknom najmanj do polnoči, dražestne gospice bi vsled še višjih pet izgubljale ravnotežje ter bi padale prišlecem v naročje.

Hajdinska postaja. Dne 1. julija sem se hotel z vlakom odpeljati v Rače. Tam pri Kosovi gostilni mi povedo, da še ni otvorena hajdinska postaja, kakor je bilo naznanjeno. Bajé še ni dovolj denarja in sedaj čakajo, naj bi se od vplačanih 50.000 K nabralo dovolj obresti. Te račune vodijo gospodje v mestu in bodo potem račune o prispevkih in obrestih doposlali vsem občinam, ki so že lani vplačale svoj delež. Jezil sem se nad nepotrebno hojo in nad tem govorenjem. Kako dolgo naj še čakamo Haložani na to nepotrebno postajo? Ali ni mogoče nabrati še nekaj kron?!

Dunajski romarji rogovilijo naprej. Kakor slišimo, je v nedeljo, dne 4. t. m., sin dunajskega romarja Krambergerja iz Kaniže klical izzivajoče pred gostilno Očkerl v Vajgnu: „Nieder mit Jugoslavija!“ (Dol z Jugoslavijo!) Prosimo meročajno oblast, naj poskrbi, da se bo takim protidomovinskim petelinom greben malo pristrigel. Spoštujemo vsakega pravega Nemca, če živi pošteno in mirno med nami, mislimo pa, da je že čas spoznati, da smo sedaj tukaj Slovenci gospodarji in se nam ni treba pustiti več opljuvati od vsakega nemčurškega renegata. Poskrbelo se bo, da se bo takim petelinčkom njih posili-germanska kri shladila. Naj bodo ti ukročeni nemčurški tički le hvaležni, da so v Jugoslaviji in jim ni treba prodajati lakote po „lačenbergariji.“

Povračilo takse na nerazprodane vstopnice. Vsa podjetja, ki prirejajo predstave, veselice, zabave itd., se v smislu odloka finančnega ministrstva opozarja, da se bo vračala taksa samo za tiste nerazprodane vstopnice, ki niso odtrgane od bloka (knji-

žice), imajo kupon in so označene s številko ali označenjem prostora (sedeža, stojišča). Prošnjam za povračilo takse priložene vstopnice, ki ne odgovarjajo tem zahtevam, smatrala bodo finančna oblastva kot že vporabljeni ter bodo zavrnila seveda tudi prošnjo za povračilo takse.

Levica neve, kaj piše desnica. „Slov. Narod“ stoka (stev. 148.) kako je deželna vlada odinila in v kot potisnila globoko verne Sokole. V naslednji številki 149. pa se baha, da je le Sokol s svojim bajnim nastopom povsod rešil klaverno situacijo. Istotako se pohvali „Domovina“ (stev. 72.) glede Sokola in njegovih nastopov in množic. Zopet številko pozneje piše „Narod“, da se je regent posebno obračal za usluge na Sokole. Oboje torej ne more biti res. — Sicer pa: ali bi liberalna vlada ob taki priliki naprej tiščala pristaše SLS? Kaj?

Borza. LDU. Curih, 12. julija. Devize: Beriin 14.70, Holandija 197.60, Newyork 557, London 22.04, Pariz 47.15, Milan 33, Bruselj 50.30, Kodanj 92.50, Stockholm 123.50, Kristijanija 93.25, Madrid 90.25, Buenos Aires 230, Praga 12.60, Beograd 32.50, Zagreb 8.20, Budimpešta 3.50, Varšava 3.20, Dunaj 3.825, avstrijske žigosane krone 3.90; — LDU. Dunaj, 12. julija. Devize: Amsterdam 5600, Berlin 444.50, Curih 2700, Kristijanija 25.50, Kodanj 24.25, Stockholm 3200; valute: nemške marke 440.50, romunski leji 370, bolgarski levi 260, švicarski franki 26.75, francoski franki 12.50, italijanske lire 9.25, angleški funti 585, ameriški dolarji 145, oarski rublji 240; tečaj v prostem prometu: Zagreb 242—2641 Budimpešta v plačilu poštne hranilnice in v žigosanih kronah 97.00—107.50, madžarske žigosane krone 97—107, Varšava in Krakov v poljskih markah 90X103, Praga 364—384, čehoslovaške krone: petisočaki 366—386, čehoslovaške krone, manjši bankovci 367—387; novi dinarji 850—1000. — LDU. Praga, 12. julija. Devize: Beograd 267, Zagreb 66.50, Dunaj 26.57; valute: jugoslovenski dinarji 263, avstrijske krone 25.37.

Mariborske vesti.

Matura na državni gimnaziji v Mariboru. K kandidaturi se je oglasilo 40 kandidatov, med njimi dve kandidatinji. Eden je pred usnim izpitom obolel. Vseh 39 kandidatov je dobilo spričevalo zrelosti in sicer 11 z odliko, 12 soglasno in 6 z večino glasov. 5 kandidatov je delalo maturo iz predmetov realne gimnazije. Imena gg. abiturijentov so: Aleksič Jakob iz Obreža pri Središču (z odliko), Babšek Franc iz Podboča pri Poljčanah, Bauman Ivan iz Strihoveca pri Cirknici, Bedjanič Vratislav iz Sarajeva (z odliko), Čeh Karel od Sv. Trojice v Slov. gor., Dey Miroslov iz Postojne (z odliko), Domanjko Jožef iz Loč pri Konjicah (z odliko), Godec Božidar iz Hrastja, Gorup Milko iz Rakeka, Grmovšek Srečko iz Pilstajna (z odliko), Jager Karel iz Franzensfeste, Karba Josip iz Dunaja, Kralj Vladimir iz Celja, Kristan Boris iz Ormoža (z odliko), Leskovar Berta iz Dolnje Tuzle, Ostre Alojzij iz Kokoričev (z odliko), Hermančko Jožef iz Maribora, Meglič Franc iz Gradca, Al. Obersne iz Devine pri Slov. Bistrici (z odliko), Obran Adolf iz Dolene v Halozah, Podgoršek Anton s Ponikve (z odliko), Mojzer Anton iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju, Padornik Jožef iz Gornje Senarske, Peče Bogomir s Črnogore pri Ptujju, Porekar Ciril s Huma pri Ormožu, Radšel Franc iz Pameč pri Slov. Gradcu, Razboršek Ivan iz Razvanj pri Mariboru (z odliko), Skale Franc iz Zič pri Konjicah, Rupnik K. iz Marenberga, Slodnjak Anton iz Podkovec v Sl. gor., Sedivy Ivan iz Linea, Struc Mirko iz Slovenj-gradca, Večerjovič Martin iz Oslušovec pri Veliki Nedelji in Vrbnjak Vekoslav iz Križevcev (z odliko). Abiturijenti realne gimnazije so: Goljevšek Milovan, Gombač Bruno, Rybar Miran, Slavik Boris in Slavik Dušica, vsi iz Trsta. Od 39 abiturijentov jih je 7 izjavilo, da se posvetijo bogoslovju, med temi 4 odličnjaki. Naj spremlja Bog našo mladino na njeni nadaljni poti!

V odgovor maloštevilnemu „Delavecu.“ Ta listič, ki ima zelo malo odjemalcev na Pobrežju in katerega stranka je pri nas tako imenitno pogorela, ker je imela samo vedno vinjene agitatorje, se zaletava v vse, kar ne trobi v demokratski rog. Posebno se seveda odlikuje oni razoglavljivi dopisnik, ki se s posebno vnamo peha za nemškimi gospodičnami in ki prav rad z njimi klepeta v blaženi nemščini. Prav dobro znan je ta lepi Franjo tudi izza staroavstrijskih časov, ko je še v polni moči svoje vojaške šarže kot „supaš“ zarentačil nad vsakim vojakom svoj „herstell!“ ako mu ni salutiral. Tak človek hoče nas Pobrežjane učiti narodne zavednosti! Da nismo imeli slovenske zastave raz stola, je res, pa ne radi narodne mladosti, ampak zato, ker je še nimamo. Da smo imeli nemške vstopnice, je tudi deloma res, ker je pri sedanji draginji škoda, ako se vržejo stare v kraj; to delajo še celo kr. oblasti; glavno pač je, da je plačan davek na vstopnice in da je pritisnjena slovenska štampilja. Stampilja je bila od občine, in ne, kakor se laže „Delavec“, od okrajnega glavarstva. Klovn pa pravi, da je spoznal „Delavčevega“ poročevalca in ga je temu primerno pozdravil po svoje. Glavno pač je, da je veselica dobro uspela in da se je napravil lepi čisti dobiček za plezalni stolp, kateri je napravljen v občini blagor. „Delavčev“ poročevalc pa je uljudno vabljen, da si pride po plačano vstopnino, če mu je žal za denar, ker ni bil bolj počaščen. G. Franja pa vabimo, da pride on drugokrat pomagat in bo on bolj markantno in pravilno markiral klovn.

Solska razstava. Zadnje dni je priredil dekliški zavod „Vesna“ v Mariboru kaj ljubo in lepo urejeno Solsko razstavo, kot prostoročne risbe, razno vrstno perilo in vezane garniture, vse izdelano od gojenk zavoda 1. letnika, pohvalno izdelane so bile tudi raznovrstne oblake in sicer od gojenk 2. letnika, vse je bilo v kroju moderno in v sestavi okusno izvršeno. Z zadovoljstvom so obiskovalci zapuščali razstavne prostore.

Neprijatelj delavcev. Iz Dervušekove tovarne v Lajteršpergu pri Mariboru se nam od verodostojne strani poroča, da Dervušek nasilno postopa napram delavcem in uslužbenecem. Psovanje je vsak dan na dnevnem redu. Tu lahko dobiš vsakovrstna delikatesna imena. Dervušek je tudi tako mogočen, da kar po svoje nalaga visoke globe ubogim delavcem za vsako malenkost. Kam neki pošilja te zneske? Skandal je tudi, kako Dervušek v sanitarnem oziru skrbi za svoje delavce. Za 160—180 delavcev je samo en studenec z nezavžitno vodo. Dasiravno opozorjen, pa vendar Dervušek noče in ne mara napraviti vodovoda za delavstvo. Studenec, ki ima zdravo vodo, pa zaklepa. Oblast, kje si, da vsega tega ne vidiš?

Zobozdravnik dr. Franc Kartin v Mariboru v Slovenski ulici 9 (v hiši g. Wögerer) ne bo ordiniral od 19. julija do 3. avgusta. 601

Dijaški vestnik.

Kat. dijaštvo ima ob priliki I. slov. orlovskega tabora v Mariboru svoje slavnostno zborovanje v četrtek, petek in soboto dopoldne. Udeležencev je pri- glašanih okrog 1500. Lanske počitnice se je v Ljubljani osnovalo „Jugoslov. kat. dijaška liga“, ki nastopi na letošnjih zborovanjih že enotno in smotreno organizirana. Dijaško združenje hočemo raztegniti z osnutkom „Slov. lige kat. akademikov“ in „Kat. dijaške internacionale.“ Smeli načrti, ki so jih zmožni le mladi, za svetovni kat. kulturni pokret navdušeni ljudje. Bog nam nakloni in ojači žilavih in vstrajnih delavcev!

Pisarna JKDL. Da razbremenimo „Pisarno odbora za I. slov. orlovski tabor“ (Koroška cesta 1 I.), smo uredili za vse dijaške zadeve posebno pisarno, ki se nahaja v poslopju dijaškega semenišča, Koroščeva cesta 12. Na to pisarno naj se naslavlja vsa pisma, ki se tičejo dijaških zadev na taboru.

Sv. mašo za rajne člane jugosl. kat. dijaških organizacij bo služil v petek, 30. julija, v mariborski stolnici prevz. vladika dr. Napotnik.

Prehrana dijaštva na orlovskem taboru bo za vse popolnoma enotna. Vsak akademik in srednješolec, ki reflektira na skupno hrano in ni bogataš, da bi po nepotrebnem trošil denar po dragih gostilnah, ali tisti, ki nima hrane pri kakih znaneih, naj prinese s seboj kako skodelo ali krožnik in jedilno orodje. Kdor je toliko previden, da noče biti za postavljen, naj pozabi na lastno komoditeto! Hrana je preračunjena na 20 K dnevno; delila se bo povsod na dvorišču stanovanja.

Stanovanja: Kr. državno učiteljske, realka, gimnazija, deška meščanska šola v realki in telovadnica.

Komerz v Götzovi dvorani. JKDL priredi v četrtek (29. julija) zvečer v veliki Götzovi koncertni dvorani komerz. Našim mariborskim obiteljem se izročijo posebna vabila.

Natančen spored zborovanj bo objavljen v kratkem. Zboruje deset sekcij.

Podružnica SDZ v Mariboru ima v sredo 28. julija, to je na dan pred taborom, zborovanje, ki se ga morajo udeležiti vsi člani. Ker gre za važne stvari, posebno za nastop ob slavnostih, naj pridejo po možnosti vsi dijaki mariborskega okrožja.

Dijaki ptujskega okraja naj se snidejo zanesljivo dne 22. t. m. v Ptujju (minoritski samostan). Shod za 8. t. m. je bil prepozno razglašen.

Razno.

Dr. Otto Willmann †. V Litomerich na Češkem je 1. julija umrl. Bil je eden najznamenitejših pedagoških in filozofskih pisateljev. V mladih letih pristaš Herbartova filozofije se je na podlagi temeljnih filozofskih študij povzpela na odločno krščansko stališče. S paznim očesom je zasledoval zlate niti vekotrajne filozofije (philosophia perennis) od starodijjskih in egiptovskih modrijanov preko Aristotela, Platona, sv. očakov, Tomaža Akvinskega do Kanta in novejših modroslovcev ter se neustrašeno boril za neskaljeno resnico, pohranjeno v krščanskem idealizmu. Narodil se je 24. aprila 1839 v Lizi na Poznanjskem. Od l. 1868 je bil profesor na dunajskem pedagogiju, od l. 1872 pa profesor pedagogike in filozofije na praški (nemški) univerzi do l. 1903, ko je stopil v pokoj in se preselil v Solnograd, l. 1910 v Litomerice. Bil je zelo plodovito globokoumen pisatelj. Njegova najznamenitejša dela so: *Geschichte des Idealismus 3 zv.*, *Philosophische Propädeutik 1. del: Logika*, *2. del: Empirična psihologija*, *3. del: Historični uvod v metafiziko; Die Didaktik als Bildungslehre*. Njegovi manjši pedagoški in didaktični spisi so izšli v zbirki „Aus Hörsaal und Schulstube“, filozofski pa v „Aus der Werkstatt der Philosophia perennis.“ Oskrbel je tudi izdajo Herbartovih pedagoških spisov.

Orlovska slavnost v Olomucu: 27. junija je priredila čehoslovaška Orlovska zveza veliko pokraju-

ska slavnost v Olomucu. Dopoldne je bila pod vedrim nebom slovesna sv. maša. Orli, Orlice in velikanske množice ljudstva v narodni noši so med celo sv. mašo peli pesem v slavo sv. Cirila in Metoda za zblizanje zapadne in vzhodne Cerkve, ki je na navzoče napravila silen utis. Po sv. maši je bilo posvečenje zjstave Orla v Olomucu. Popoldne je bil veličasten obhod po mestu. V prvih vrstah so šli Čehoslovaški katoliški Sokoli iz Amerike, ki so jih svobodomiselnih češki Sokoli zaradi njihovega katoliškega imena zavrnil. Jugoslovske Orle so zastopali jugoslovanski Orli iz praškega katoliškega dijaškega društva Krek. — V Čehoslovaški vlada silno navdušenje za orlovski tabor v Mariboru. Čehoslovaško katoliško časopisje budi med najširšimi sloji dan na dan zanimanje za Maribor. Zasluzni starosta Orla v Olomucu brat Dolanski pride z mnogimi Orli že teden dni pred taborom v Maribor.

Prireditve.

Celje. Društvo za varstvo in preskrbovanje otrok v celjskem sodnem okraju ima svoj letošnji občni zbor dne 27. julija t. l. ob 20. uri v vrtni dvorani „pri belem volu.“ K temu važnemu občnemu zboru prav uljudno vabimo vse člane društva in vse one, ki jim je pri sreju naša izprijena mladina in naše sirote.

Slov. izobraževalno društvo v Makolah priredi v nedeljo, 18. julija ob 15. uri zgod. igro: „Junaške Blejke“. Vsakdo povabljen!

LISTEK.

Hermann Bahr:

Slikar — men h.

Konec.

V jeseni sliši na nekem koncertu v Amsterdamu Bach-ovo mašo v H-Moll-u; na vsopredu je čitati tudi tekst, ki ga nenavadno razvname. Misli si pač vedno, da mora biti to edino prava vera, a verjeti mu je nemogoče. Vera je vzbujala njegovo radovednost in česar družega. Verkade zavida vsakogar, ki veruje. Tri mesece pred krstom ga obide poročilo, da so prišli v vas misijonarji — jezuiti, s takim strahom, da jo naš Verkade odkuri z vso naglico pred „nebeškimi dragonci“. Ko sliši nekoč pridigo o jezuita, se čuti razburjenega in razočaranega. Nekaterokrat preklinja nagnjenje h katolicizmu, ki mu ne da miru in ne dopušča mirnega dela. Hrepenenja po „neki veri, nekem cilju, neki odločnosti“, se pa ne more otresti. „In na zadnje vendar najlože verujem, kar uči katoliška vera“.

Je pač „neizprošna logika“ katoliške vere, ki ga sugerira. In tako si nazadnje omisli Verkade „krist na poizkušnjo“. Z odločnim: „grom in strela“, sedaj napravim temu konec“, se poda h jezuitom v Yannes. „Po krstu sem bil ves kakor zbit, toda srečen, ker verujem“.

Čudnost te konverzije obstoja v tem, ker ji manjkajo motivi, na katerih podlagi bi se dala tolmačiti. Se ljudje, ki iščejo v veri nekaj „surogat“ za njih izgubljeno zadovoljnost; navadno so to ljudje, ki so bili v življenju razočarani. Huysman-ov beg v okriže cerkve, spoznamo v njegovih neizmernih degout de l'existence. Okusil je vse dobrine sveta, a je našel, da so mu postale zagatne. Kaj pa hoče mladi Willibrord Verkade, zdravil mladenič, kateremu je sreča poklonila že prve mladike trijumfa, kaj hoče ta Pariz pred boginjami življenja? Saj ni mislec, temveč umetnik, kateremu se ni treba boriti za spoznanje, ker uti je forma tako lep porok, da mu spoznanja niti treba ni. Vsak razumež je moral takrat soditi: je to nečimernost radovednega umetnika, ki hoče skusiti vse, tako tudi to, in ki se bo smehljal nazadnje tudi temu.

Tri mesece po krstu ga zvabi samostan o. frančiškánov v Fiesole, kjer stopi v tretji red. Od tam se poda v Rim, o katerem zatrjuje, da ga je razočaral. Zato se vrne čez leto dni v Fiesole. Postati hoče cerkveni slikar, ki potuje od cerkve do cerkve.

V jeseni obiše še enkrat starše na Holandskem ter se poda februarja 1894 v Kopenhagen, da še tam okusi velik uspeh njegovega delovanja. V juniju 1894 vstopi v samostan Beuron. Tam je še do današnjega dne in živi veselo kot malokdo.

Zelal si je krst zato, da bi se rešil „nemira, in, da napravi konec“; vse to je storila radovednost, ki mu bila niti plemenita. Toda verjel je le! In sicer tako močno, da je moral po pretoku poldruga leta v samostan.

Kaj se je zgodilo takrat z njim?

Tega nam ne raztolmači noben psiholog. Šest let pred tem, ko se je dal krstiti Verkade, je v božiču leta 1886 stal mlad francoski pesnik, katoličan porojstvu, kateri se je kot ateist izneveril že davno veri otroških let, v cerkvi Notre Dame, naslonjen ob steber ter prisostvoval pontifikalni maši. Ko je tako slonel, se je zgodilo, da je verjel tudi mladi Paul Claudel.

Tudi tega nam ne morejo psihologi tolmačiti. Kakor se govori, da naj vzame tega ali onega vrag, bi se lahko reklo, da je vzel Claudel-a in Verkade-ja Bog.

Matko Krevh.

Berači.

Ob veliki cesti je stala Dobrotnikova hiša. Če si jo pogledaš, zdelo se ti je na prvi pogled, da vidiš kolkjo pred soboj, ki skriva pod raztegnjenimi perotnicami piščeta. Niti enonadstropna ni bila Dobrotnikova hiša. Pa je bila v kljub svoji zanemarjeni zunanosti znana kot imovita. In ker je stala ob veliki cesti, ni v njej manjkalo gostov. Gostov pa se človek navsezadnje naveliča in naj so še tako prijazni in prijetni v družbi.

Med goste moramo prštevati tudi berače. Ti so seveda najnadležnejši izmed vseh in človek se jih rad odkriža. Če treba tudi z osorno besedo. Dobrotnikova hiša je bila obsojena, da je vsprejemala berače dan na dan. Mislite, da morda zaradi dobrot, ki so jih delili v tej hiši? Kaj se! Edino zaradi tega,

ker je stala ta hiša ob veliki cesti in zato ker ni bila v bližini nobene imovite hiše. Kakor rečeno, berači so nadležni gostje — in so bili že od nekdanj, saj ne znao drugega ko prositi in nadlegovati miroljubne ljudi.

Kdor bi spričo vseh teh okoličin zameril Dobrotnikovim, da so bili osorni napram beračem, pokazal bi ozko trdosrčnost do blagih ljudi. O, Dobrotnikovi so bili blagi ljudje, o tem ni dvoma in ga ne sme biti, četudi se s tem ne strinjajo berači, ki so imeli čast posetiti Dobrotnikovo hišo. Moj Bog, kam bi pač prišli, če bi se v 20. stoletju ozirali na berače in njih mnenje! In vendar so tudi berači ljudje, včasih prav posebne vrste.

K Dobrotnikovim je prišel nekoga dne berač — Jurče po imenu. Bil je raztrgan karseda in ni prosil ničesar drugega kakor za staro od gospodarja ali hlapca zavrženo srajco. Pa je naletel na slabo. Ne le

da ni dobil drobtince kruha, skozi vrata so ga potisnili, ter se opravičevalno kregali nad njim:

„Misliš, da mi obleko krademo, da bi jo kar tako delili vsakemu beraču, ki pride po cesti. Delat pojdi in si jo prisluži!“ Vrata so se zaprla in berač je bil na cesti, kamor spada, če ima še količkaj pravice do življenja.

Prišel je drugi berač. Nesreča ali sreča ga je zanesla v Dobrotnikovo hišo.

„Dober dan vsem skupaj!“ — Nobenega odgovora. Samo jezni pogledi so mu grozili čes, kaj iščeš berač? —

Konec prihodnjic.

Slovinci širite naše liste!

POZOR! POZOR!

K. Worsche, Maribor
Gospodarska ulica 10.
Veletrgovina z manufakturnim blagom.

Priporočni svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Večja ali družinska HIŠA
v dobrem stavb. stanju, event. tudi s pohištvo v Mariboru ali v bližini centra Maribora se kupi proti plačilu v gotovini. Ponudbe na: Polkovnik Matija Piskor, Virje, Hrvatsko.

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Murško polje in Slovenske gorice

prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje.
Kupuje pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kožo, sploh vse kmetijske pridelke.
Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev.
Pravica kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.
Novi člani se sprejemajo v zadržni pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.
Glavna trgovina in pisarna v Gornji Radgoni.
Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci.

Slovinci širite naše liste!

BRATA VOŠNJAK
Najfinejši črni in rjavi box-calf in najfinejši črni ševro
P T U J

Mala naznanila.

Razna:

JOSIP NEKREP
tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU
se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvršitev

Zamenjam stanovanje
s kopalno sobo, predsobo in vrhom v kadetnici za štirisočno stanovanje v bližini Tomšičevega (Kokošinečkovega) drevoreda. Vprašati je v Gosposki ulici 27, Maribor.

Vabilo na OBČNI ZBOR
društva „Jadrana“ v Mariboru, ki se vrši v četrtek, dne 15. julija ob 8. uri zvečer v dvorani gostilne „Maribor“, Grajski trg.
Dnevni red: 1. Vpisovanje. 2. Čitanje in odobrenje pravil. 3. Volitev odbera. 4. Slučajnosti.

Kupi se:

Zelim takoj kupiti kompletne opremo za trgovino.
Naslov pove upravnistvo. 565

Proda se:

512 URE
vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur zlatnine in srebrnine. Cene zmerno. Postrežba točna.
JAN IGNACIJ, MARIBOR
GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Proda se približno dva vagona (200.000 kosov) 1 palec debelih, suhih desk za navadno strešno opeko (Ziegelbretter für Biberschwanzziegel) 1, malo rabljenih, kos po 4 K franko postaja Radgona. Vprašati pri posestniku KARLU VOGLER, Cankova, (PREKMURJE). 532

MILO, KAVA, SLADKOR
v kockah 535
po znižani ceni pri Ignac Tischler, Maribor
Aleksandrova cesta 19

Krava težka, dobra za meso, vožnjo se proda v Mariboru, Magdalenska ulica 73. 558

Koncertni GLASOVIR
Petrof, marka „Wignon“, malo rabljen se proda. Zglasiti se je Gregorčičeva ulica 4, Vanda. 559

Hrastovi mlinski kolesni podstavki

(Mühlgründel-Eichen), dolgi po 4'60 m, 4 m, 5'40 m s čepi (Zapfen) in oklepi (Ringe), dva dvovalna cilindri-vitla (Haspel) z vratili (Welle), lesena kolesa razne velikosti na prodaj. Ogleda se lahko vsak dan od 8. do 12. ure predpoldne v tovarni za smodnik v Spilju. 560

Wertheim kasa
za 5 m črnega sukna se proda. Strossmayerjeva ulica 35, vogel Kamniške ceste. 558

Hiša sposobna za obrtnika ali pensionista s tremi sobami, velika klet, semlje krog pol orala, se proda. Anton Golob, posestnik, Pekelska vas, p. Peljčane. 567

Ena traverza
m 680 dolga, 20 cm široka se proda. Nas ev v upravnistvu. 562

Na prodaj je izvrstna peč za peko kruha (4 kolače) in sušenje sadja s šestimi lesami; zunaj železna, notraj obzidana s samotno opeko, takozv. „Welsia-Reformwerke“. Postavi se lahko kjekoli, je na kolesih, ter takoj porabna. Služi vsake vrste karivo. Točno navodilo praven. Le malo rabljena. Več pove lastnik F. S., Jurski vrh 1 pošta Ger. Sv. Kungota. 564

SVINJSKO mast
zajamčeno Ia. po najnižjih dnevnih cenah na debelo prodaja J. Gigovič, Maribor, Glavni trg 21. 561

Službe:

Delavec, ki je inženir v vrtnariki stroki, se takoj sprejme pri Meula, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ul. 44.

MAJER s 3 do 4 delavskimi močmi se sprejme pri g. Gränitz, Maribor, Gosposka ulica. 549

Konjski hlapec
se sprejme pri g. Gränitz, Maribor, Gosposka ulica. 548

Naročajte naše liste!

ZAHVALA
Za obilne dokaze iskrenega sočutja povedom smrti našega iskreno ljubljenega soproga, očeta in brata, gospoda Martin-a Voh
izrekamo tem potom vsem našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo za obilno darovano cvetje ter za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu.
Žalujoči ostali. 563

INDUSTRIJA ŽESTE D. D.
BRZOJAVI: ZAGREB TELEFON Spiritusindustrija. isterurban 4-93.
BOŠKOVIČEVA ULICA 7. 505
Ima v Ljubljani skladišče finega rafiniranega špirta kot: „BALKAN“, trgovska spedijska in komisijska del. dr., tega dobavlja iz svojih tvornic, surovi špirit za tvornice, kis in denaturirani špirit na veliko. Maroče prejema glavni zastopnik MAVRO FÜRST, LJUBLJANA, SODNA UL. 5.

Papir in sicer konceptni in boljši se dobi zdaj v Cirilovi tiskarni v Mariboru, kolikor ga kdo želi. Cene dosedanje brez vsakega poviška. Trgovce in urade opozarjamo, da porabijo to priliko in si naroče papir, dokler ga je dobiti.

BENCIN = AVTOOLJE

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel zastopstvo mineralne rafinerije Dravograd
ter imam zmiraj v zalogi vse v to stroko spadajoče predmete za nadrobno razprodajo. V zalogi imam nadalje po najnižjih dnevnih cenah vedno najboljše špecerijske in kolonijalne pridelke in bodo pri meni vsak najboljše postrežen.
Jakob Preat, Maribor
(trgoje Quasdent)
trgovina z mešanim blagom, Gosposka ulica 565

STROJNO OLJE = TOVOT MAST

Potrjim sreem javljamo pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena hči, ozir. sestra, svakinja in teta gospodična Katika Gaube
po dolgi mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, dne 9. julija v 26. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne rajke se je vršil v nedeljo, dne 11. julija, popoldne na pokopališče Sv. Jurija ob Pesnici.
Maše zadušnice se bodo brale v ponedeljek. Drago rajnko priporočamo v molitev in blag spomin!
Sv. Jurij ob Pesnici, dne 11. julija 1920.
Jurij in Jožefa Gaube, trg. in pos., starši. Micka Dobaj roj. Gaube, trgovka; Ela Leber roj. Gaube, gostila. in velepos.; Matilda Gaube, seatre. Franc Dobaj, Ivan Leber, svaka. Alojzij Senca, orož. stražm. pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in hišni pos. v Mariboru, ženin.